Duminica a 23-a după Rusalii
(Vindecarea demonizatului din ținutul gherghesenilor)
25 octombrie 2026

„În vremea aceea a venit Iisus cu corabia în ținutul Gherghesenilor, care este în fața Galileii. Și, ieșind pe uscat, L-a întâmpinat un bărbat din cetate, care avea demon și care de multă vreme nu mai punea haină pe el și în casă nu mai locuia, ci prin morminte. Văzându-L pe Iisus, a strigat, a căzut înaintea Lui și cu glas mare a zis: Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Celui Preaînalt? Rogu-Te, nu mă chinui!, fiindcă poruncea duhului necurat să iasă din om, pentru că de mulți ani îl stăpânea; și era legat în lanțuri și în obezi, păzindu-l, dar el, sfărâmând legăturile, era dus de demon în pustie. Și l-a întrebat Iisus, zicând: Care-ți este numele? Iar el a zis: **Legiune. Căci demoni mulți intraseră în el.** Și-L rugau să nu le poruncească să meargă în adânc. Și era acolo o turmă mare de porci, care păștea pe munte. Și L-au rugat să le îngăduie să intre în ei; iar El le-a îngăduit. Și, ieșind demonii din om, au intrat în porci, iar turma s-a aruncat de pe țărm în lac și s-a înecat. Iar păzitorii, văzând ce s-a întâmplat, au fugit și au vestit în cetate și prin sate. Atunci au ieșit locuitorii să vadă ce s-a întâmplat și au venit la Iisus și **au găsit pe omul din care ieșiseră demonii, îmbrăcat și întreg la minte, șezând jos, la picioarele lui Iisus**, și s-au înfricoșat. Iar cei ce văzuseră le-au spus cum a fost izbăvit demonizatul. Și L-a rugat pe El toată mulțimea din ținutul Gherghesenilor să plece de la ei, căci erau cuprinși de frică mare. Atunci El, intrând în corabie, S-a întors înapoi. Iar **bărbatul din care ieșiseră demonii îl ruga să rămână cu El**. Iisus însă i-a dat drumul, zicând: **Întoarce-te la casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu. Și el a plecat, vestind în toată cetatea cât bine i-a făcut Iisus**" (Luca 8, 26-39).

În Noul Testament există trei relatări ale episodului alungării demonilor de către Iisus în turma de porci la Matei (8,28–34), la Marcu (5,1–20) și la Luca (8,26–39). Nucleul relatării este același, însă detaliile oferite de cei trei evangheliști diferă. În *Duminica a 5-a după Rusalii* s-a citit pericopa Sfântului Matei, în care acesta vorbește de doi demonizați, în timp ce relatarea Evanghelistului Luca menționează doar unul. Exegeții au explicat această diferență prin faptul că Sfântul Luca se concentrează doar asupra celui care a vorbit cu Iisus și a dorit după vindecare să rămână cu El, fără să îl mai menționeze pe al doilea. Matei vorbește de „ținutul gadarenilor", iar Luca de „ținutul gherghesenilor", însă ambele expresii se referă la aceeași regiune aflată la estul Mării Galileei. Sfântul Luca oferă mai multe detalii decât Matei, însă **mesajul este același: Iisus are putere asupra demonilor și îl poate elibera pe om de sub stăpânirea lor**. În ambele Evanghelii reacția oamenilor contrastează cu bucuria vindecării demonizaților, căci aceștia, în loc să se bucure, I-au cerut lui Iisus să plece din ținutul lor. Sfântul Luca încheie relatarea într-un mod doxologic arătând cum cel vindecat a devenit martorul lucrării lui Dumnezeu și a vestit în toată cetatea cât bine i-a făcut Iisus.
De ce se repetă această pericopă evanghelică în anul bisericesc? Repetarea este determinată de ordinea lecturii Evangheliilor în anul liturgic, cea a Sfântului Luca fiind rânduită spre citire începând cu *Duminica a 18-a după Rusalii* și până la începutul *Postului Mare*, când încep lecturile din Sfânta Evanghelie după Marcu. În predica din *Duminica a 5-a după Rusalii* am subliniat trei elemente centrale ale acestui episod: viața împreună cu Dumnezeu alungă demonii din viața noastră; vocația omului este aceea de a deveni „casă" sau „sălaș" al lui Dumnezeu, nu al demonilor; „Planul de foc" elaborat de părintele Arsenie Papacioc pentru lupta cu păcatul și puterile întunericului. În rândurile următoare mă voi opri în mod special asupra mâniei demonizatului și asupra luptei cu această patimă, încheind cu punerea în contrast a brutalității și cruzimii demonizatului cu delicatețea și gingășia sfințeniei.

1. Mânia demonizatului şi puterea distructivă a acesteia în viaţa creştină

Evanghelia de astăzi prezintă foarte clar caracteristicile omului aflat sub influenţa demonică: îşi rupea hainele, pleca din casă pentru a locui în morminte sau în pustie, trebuia legat în lanţuri, pe care le sfărâma, iar astfel îi înfricoşa pe toţi cei din jurul său. Dintre cele opt patimi sau duhuri ale răutăţii, care au fost sistematizate în literatura filocalică de Evagrie Ponticul şi Sfântul Ioan Casian, – lăcomia pântecelui, desfrânarea, iubirea de argint, întristarea, mânia, acedia, slava deşartă şi mândria – **mânia sau ura este cea care se manifestă cel mai puternic în demonizatul din pericopa evanghelică de astăzi**.

Părinţii filocalici sunt categorici în descrierea răului lucrat de mânie în sufletului omului. Sfântul Ioan Casian spune în acest sens: „Din orice fel de pricină ar clocoti mânia în noi, ea ne orbeşte ochii sufletului şi nu-l lasă să vadă Soarele Dreptăţii". Evagrie Ponticul arată că mânia este agresivitate necontrolată, violenţă manifestată în mod iraţional asupra obiectelor sau oamenilor, mâncând sufletul aşa cum cancerul mănâncă trupul. Pentru el mânia este cea mai puternică patimă, care îl cuprinde pe om în totalitate, anulându-i raţiunea, însă „cine şi-a stăpânit mânia a supus pe draci". Acest aspect este evident în pericopa de astăzi, căci demonizatul din Evanghelie după întâlnirea cu Hristos şi alungarea demonilor era „îmbrăcat şi întreg la minte, şezând jos, la picioarele lui Iisus". **Mintea întunecată de mânie asemeni unui mormânt a devenit minte care L-a primit pe Hristos şi se bucură de prezenţa Lui!**

Puterea distructivă a mâniei am înţeles-o când eram copil în satul bunicilor mei datorită unei întâmplări banale la prima vedere. Doi fraţi din sat, care locuiau în case separate şi aveau fiecare familia sa, s-au certat într-o zi foarte tare. Unul avea un par în mână şi datorită mâniei nestăpânite l-a lovit pe celălalt în cap, iar acela a murit. Mânia poate crea aşadar în câteva secunde tragedii enorme. Chiar dacă nu conduce la moartea efectivă a celuilalt, urmările mâniei fizice sau verbale sunt foarte grave în orice familie. Ea distruge încrederea dintre soţi şi dintre copii şi părinţi şi conduce la retragerea iubirii de la cel agresiv, lăsând răni adânci în sufletul celor afectaţi, care sunt foarte greu de vindecat.

Dacă mânia are astfel de efecte negative, atunci de ce a îngăduit-o Dumnezeu? Sfântul Ioan Casian arată că ea este un afect sau o putere sufletească sădită în om de la creaţie, însă cu un scop clar în viaţa omului. La fel ca toate celelalte afecte ale omului (foamea, setea, bucuria etc.), mânia a fost lăsată spre a fi activată împotriva păcatului şi lucrării demonice, aşadar spre a ne ajuta să ne apropiem de Dumnezeu. Sfântul Ioan Casian arată în acest sens că mânia este activată sau întrebuinţată

> *„potrivit cu firea, când o pornim împotriva gândurilor pătimaşe şi iubitoare de plăceri. Aşa ne învaţă Prorocul zicând: „Măniaţi-vă şi nu păcătuiţi" (Ps 4,5);* ***adică aprindeţi mânia asupra pa□imilor voas□re şi asupra gândurilor rele şi nu păcă□uiţi săvârşind cele puse de ele în min□e"***[1].

Suntem chemaţi, aşadar, să orientăm acest afect foarte puternic al mâniei împotriva răului şi a păcatului, împotriva demonilor care luptă împotriva noastră. Mânia poate fi vindecată prin virtutea opusă acesteia, care este blândeţea. Cum să ajungem însă la dobândirea blândeţii? Mântuitorul Însuşi ne cheamă pe drumul blândeţii, aşa cum l-a parcurs El Însuşi: „Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi. Luaţi jugul Meu asupra voastră şi învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre" (Mt 11,28-29).

---

[1] Sfântul Ioan Casian, *Despre cele opt gânduri ale răutății*, în: Filocalia, Volumul I, traducere, introducere și note de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Sibiu, 1947, p. 110.

2. Cum putem observa şi stăpâni manifestarea patimii mâniei?

Sfântul Ioan Casian spune că „nu ne este iertat să ne stârnim mânia nici pentru pricini drepte, nici pentru nedrepte", ci să avem „în fiecare zi în faţă icoana morţii, care nu ştim când poate veni". Lepădarea de cele pământeşti, postul şi privegherile nu folosesc cu nimic omului mânios, „căci de vom fi stăpâniţi de mânie şi ură, vinovaţi vom fi judecăţii"[2].

Cum să scăpăm aşadar de patima mâniei? Metoda este autoobservarea pornirilor sufletului, în mod special a modului şi momentului declanşării acestora, deci practicarea trezviei. În lupta cu orice patimă există trei etape ale conştientizării patimii, pe care dacă le identificăm putem nădăjdui la biruinţă. Luând ca exemplu patima mâniei, cele trei momente sunt următoarele:

1. Mai întâi, cel posedat de mânie observă şi regretă că s-a mâniat **după manifestarea patimii**, după ce i-a mustrat cu agresivitate şi violenţă pe ceilalţi. Aceasta este prima formă de autoobservare şi conştientizare, de la care omul începe lupta.
2. Într-o a doua etapă, **omul mânios conştientizează patima chiar în timpul săvârşirii acesteia şi reuşeşte să se oprească după primele semne şi manifestări ale acesteia**. În cazul mâniei, începe să strige la ceilalţi sau să lovească obiecte, oprindu-se după primele manifestări şi regretând faptele. Răul este săvârşit, dar numai parţial.
3. A treia şi ultima etapă în lupta cu patima este **observarea şi conştientizarea declanşării mâniei înainte de a se manifesta concret prin izbucniri verbale sau violenţă fizică**. Altfel spus, omul observă că patima mâniei urmează să se declanşeze, reuşeşte să o stăpânească, iar ea rămâne la nivelul unei porniri pătimaşe care nu se manifestă fizic asupra celorlalţi. Aceasta nu înseamnă că patima a fost biruită, căci ea mocneşte în adâncul sufletului, iar drumul până la vindecare este lung.

Un mijloc foarte eficient împotriva declanşării patimii este rostirea de mai multe ori a *Rugăciunii inimii*. Chemarea Numelui lui Iisus linişteşte mintea şi înlătură lucrarea rea începută înlăuntrul acesteia. În concluzie, doar prin observarea acestor trei momente de declanşare a mâniei sau a altei patimi, omul poate spera la biruinţa duhovnicească asupra patimilor, având ca arme rugăciunea şi trezvia. Prin exerciţiu repetat şi cererea ajutorului lui Dumnezeu patima poate fi biruită, iar noua obişnuinţă bună se instaurează în viaţa duhovnicească.

3. Brutalitatea omului stăpânit de rău şi delicateţea omului sfânt

Evanghelia de astăzi arată cum prezenţa patimilor de influenţă demonică în om îl face pe acesta crud şi brutal, am putea spune chiar inuman. În mod invers, prezenţa Sfântului Duh în mintea şi inima persoanei umane o umple pe aceasta de delicateţe, gingăşie, transparenţă şi puritate în gânduri şi sentimente. Sfântul Părinte Dumitru Stăniloae vede în această gingăşie şi bunătate deosebită a omului prezenţa sfinţeniei în viaţa lui. Un om cu viaţă sfântă, căci la aceasta suntem chemaţi, nu cunoaşte vulgaritate, afectare, meschinărie sau lipsă de sinceritate, ci

> *„în el culminează gingăşia, sensibilitatea, transparenţa şi ele se asociază curăţiei, atenţiei generoase faţă de oameni, disponibilităţii prin care el*

[2] Sfântul Ioan Casian, *Despre cele opt gânduri ale răutăţii*, p. 114-115.

participă cu toată fiinţa sa la problemele şi necazurile lor. În toate aceste calităţi se manifestă o realizare excepţională a umanului”[3].

Cât de mare este diferenţa dintre acest om duhovnicesc şi mâniosul demonizat! Evanghelia de astăzi ne invită pe toţi la a duce lupta până la sânge cu „duhurile cele înşelătoare” şi „învăţăturile demonilor” (cf. 1 Tim 4,1) alături de Hristos, Domnul luminii, al curăţiei, al delicateţii şi atenţiei gingaşe faţă de toţi oamenii şi toate făpturile creaţiei. Dacă duhurile rele obţin stăpânire asupra minţii noastre, atunci o coboară la nivelul subumanului sau al inumanului, iar omul este desfigurat până la animalitate. Pentru a ieşi de sub orice influenţă demonică trebuie să ne antrenăm mintea, spre a deveni fermă în faţa atacurilor rele şi a ispitelor de tot felul prin citirea Sfintelor Scripturi şi prin meditarea cuvântului lui Dumnezeu. Să îmblânzim pornirile trupeşti prin post şi priveghere, să veştejim poftele păcătoase prin foame şi osteneală. Iar pentru domolirea mâniei să adăugăm rugăciunea, psalmodia, îndelunga-răbdare, practicarea blândeţii, smerenia şi multa milă. Aşa să ne ajute Bunul Dumnezeu!

Pr. Daniel Benga

[3] Dumitru Stăniloae, *Rugăciunea lui Iisus şi experienţa Duhului Sfânt*, Sibiu, 2025, p. 42.